

بازی‌های آموزشی

با تأکید بر ریاضی بایژه اول ابتدایی

این کتاب به سفارش معاونت آموزش ابتدایی استان مازندران به چاپ رسیده است.

عنوان و نام پدیدآور: بازی‌های آموزشی با تأکید بر ریاضی پایه‌ی اول ابتدایی / مولفان رقیه صالحی رکاوندی ... او دیگران؛
به سفارش معاونت آموزش ابتدایی استان مازندران.

مشخصات نشر: تهران: مدرسه، ۱۳۹۷.

مشخصات ظاهری: ۶۰ ص: مصور.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۰۸-۱۶۱۰-۳

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: مولفان رقیه صالحی رکاوندی، فاطمه امیر خاتلو، سیده رقیه موسی زاده، فاطمه زهرا شفیعی، زهرا سمیعی نیا.

موضوع: بازی‌های آموزشی

موضوع: Educational games

موضوع: ریاضیات - راهنمای آموزشی (ابتدایی)

موضوع: Mathematics -- Study and teaching (Elementary)

موضوع: ریاضیات - سرگرمی‌ها

موضوع: Mathematical recreations

شناسه افزوده: صالحی رکاوندی، رقیه، ۱۳۵۶؛

شناسه افزوده: سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی انتشارات مدرسه

شناسه افزوده: ایران: وزارت آموزش و پرورش. اداره کل آموزش و پرورش استان مازندران. معاونت آموزش ابتدایی

رده بندی کنگره: ۱۳۹۷ ۱۸۷ ب/۱۱۳۷ LB

رده بندی دیویی: ۳۷۲/۲۱

شماره کتابخانه ملی: ۵۴۹۴۷۹۶

سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

وزارت آموزش و پرورش

بازی‌های آموزشی با تأکید بر ریاضی پایه‌ی اول ابتدایی

مؤلفان: رقیه صالحی رکاوندی، فاطمه امیر خاتلو،

سیده رقیه موسی زاده، فاطمه زهرا شفیعی، زهرا سمیعی نیا

طراح گرافیک: بهرام بادی

چاپ اول: ۱۳۹۷

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

لینوگرافی: خاورمیانه

چاپ و صحافی از: چاپ خبر سه

حق چاپ محفوظ است

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۰۸-۱۶۱۰-۳

ISBN 978-964-08-1610-3

نشانی: تهران، خیابان سپهر، قرن، پل کریمخان زند، کوچه شهید محمود حقیقت طلب، شماره ۸

تلفن: ۸۸۸۰۰۳۲۴-۹ دورنویس (فاکس): ۸۸۹۰۳۸۹

باتشکر از انتخاب شما، خواهشمندیم نظرات، انتقادات و پیشنهادات
خود را در مورد این کتاب یا دیگر آثار انتشارات مدرسه از طریق
پیام کوتاه به شماره ۱۰۰۰۶۶۰۰۶۶۰۰ با ما در میان بگذارید.

www.madresehpublishing.ir

جهت ارتباط با شبکه‌های اجتماعی ما بارکد روبرو را اسکن نمایید

یکی از عواملی که در فرآیندهای یادگیری و در نتیجه در وضعیت آموزش ریاضی در دوره ی ابتدایی تأثیر می گذارد، روش های یاد دهی و یادگیری این درس است. امروزه سرعت رشد علم هر ثانیه افزایش می یابد، به همین جهت، روش های آموزشی متأثر از همین رشد و تحول تکنولوژی، همچنین تغییر سلیقه، نیازها، انتظارات داشتن دانش آموزان تغییر می کند. بنابراین در عصر امروز یک معلم باید روش های آموختن و تجربه کردن را به دانش آموزان یاد دهد، نه اینکه به انتقال اطلاعات و روابط بین خودو آن ها بپردازد. پس باید روش های نوین و جدیدی بر این اساس پایه گذاری شود.

ریاضیات، علمی با مفاهیم ذهنی و انتزاعی است، یعنی بسیاری از مفاهیم ریاضی، تصوراتی از اشیاء هستند که رجمان آن ها به همان صورت ذهنی در دنیای واقعی میسر نیست. انتزاعی بودن علم ریاضیات امکان احساس مفاهیمش را دشوار و هم در نتیجه آموزش و یادگیری آن را سخت کرده است به طوری که روش های آموزشی خاصی را می طلبد.

روش های آموزشی در ابتدا باید حالت کاربردی داشته باشند تا دانش آموزان دوره ی ابتدایی بتوانند توانایی لازم برای درک آنها را در خود ایجاد نمایند. با توجه به بررسی ها می توان گفت که وابستگی شدیدی بین روش های یادگیری و روش های یاد دهی وجود دارد اما دقیقاً نمی توان مشخص کرد که ریاضیات چگونه یاد گرفته می شود.

چون یاددهی- یادگیری یک علم نیست، معلم می تواند روش های خاص خود را برای آموزش ریاضیات در دوره ی ابتدایی به کار برد. این روش ها باید طوری برنامه ریزی و ابداع شوند که بتوان به وسیله ی آن ها تمام منابع درونی کودک در حال رشد را پرورش داد. به عبارت دیگر در آموزش ریاضی در این دوره، باید از روش هایی بهره برد که توانایی ذهنی ریاضی دانش آموزان را تقویت کند، باعث رشد فکر و ایده در ذهن آنان شود و در نتیجه یادگیری فعال ایجاد نماید.

شیوهی آموزش برای ریاضیات بخصوص در دوره‌ی ابتدایی باید با کشاندن دانش‌آموزان به راه کشف و شهود، آماده ساختن او به پژوهش، عادت‌دادن او به تفکر منطقی، تشویق او به پرسشگری و جستجوگری و با خلاق ساختن ذهن او همراه باشد و از آنجا که کاربردهای امروزی ریاضیات، از چارچوب موضوع‌های درسی این علم (عدد و شکل هندسی) پرافرتر گذاشته‌است، می‌توان مهارت‌های ذکرشده را با نمونه‌های جدی و آموزنده‌ای از کاربرد ریاضیات تلفیق کرد و بعد آنها را به دانش‌آموزان یاد داد.

آب‌رنگار می‌تواند مسائل ریاضی را به کمک روشهایی ارائه کند که یک دانش‌آموز موسسات با انگیزه دنبال حل آن برود. یکی از این روشها کمک گرفتن از بازی‌های مختلف در آموزش ریاضی است.

کودک با بازی با آب‌رنگ می‌تواند ماهی بدون آب است. جامعه‌شناسان بازی را برای رشد اجتماعی کودکان ضروری می‌دانند و به نظر آن‌ها بازی جزئی از زندگی انسان از بدو تولد تا زمان بزرگسالی است. بازی کردن کودکان به رشد اجتماعی و عاطفی آن‌ها کمک می‌کند. از بازی کردن کودکان خود جلوگیری نکنیم زیرا در بازی کودکان توانایی ارتباطی با دنیای اطراف خود پیدا کرده و قادر به حل مشکلات کوچک و بزرگ خود خواهد بود. بازی کردن کودکان را به هیچ عنوان نمی‌توان وقت تلف کردن دانست زیرا بخش مهمی از آینده کودک با بازی کردن شکل می‌گیرد و استعدادهای نهفته و پنهان او فرصت شکوفایی می‌یابند. یکی از نکات مهم در بازی کردن توجه به روحیات کودکان است و بازی‌ها باید متناسب با این روحیات انتخاب شود به طور مثال کودکی بی‌سر فعال و پرانرژی است این کودک حداقل به یک یا دو بازی پرتحرک در روز احتیاج دارد. در غیر این صورت انرژی کودک انباشته شده و موجب بروز مشکلات رفتاری در او می‌شود. پس در انتخاب بازی به میزان سلامتی، بهره‌هوشی جنسیت، خلاقیت شرایط روحی و فرهنگ خانواده توجه گردد. کودکانی که در کنار بازی‌های خلاق بازی‌های آموزشی نیز دریافت کرده‌اند راه‌حل‌های واقعی‌تری می‌یابند. در نتیجه خلاقیت و عملکرد صحیح از کودکی در عمق وجود آن‌ها جا می‌گیرد.

والدین باید برای بازی‌های روزانه کودک خود برنامه ریزی داشته و به بازی آن‌ها جهت دهند. مثلاً قراردادن حداقل یک بازی آموزشی در روز برای کودک الزامی است. کودکی که از سه سالگی تحت تعلیم پدر و مادر خود به کردن درست و هدفمند بپردازد در ۷ سالگی از لحاظ ذهنی، درسی برخورد اجتماعی و گروهی از سایر همکلاسی‌های خود بالاتر بوده و این بازی‌ها به او کمک خواهد کرد تا از نظر درسی بخصوص در یادگیری زبان دوم و ریاضیات عملکرد مناسبی داشته باشد. در همین راستا گروه مولفان با بررسی طولی و عرضی کتب ریاضی ابتدایی و استفاده از تجارب همکاران و نظرسنجی از آنان پی به مشکلات فرا روی همکاران برد و بر آن شدیم مشکلات ابتدایی از پایه و اساس حل شود. به همین منظور به تهیه و تدوین کتاب ریاضی اول طی نشست‌های متعدد چالش‌های موجود در این کتاب استخراج کرده و با طراحی بازی‌های ساده و مفید آموزشی سعی در مرتفع نمودن مشکلات نموده‌ایم و این چالش‌ها شامل الگویابی، تفریق، جمع، مربع شگفت‌انگیز، عدد یک رقمی، چپ و راست، جمع و تفریق در محور اعداد، اشکال هندسی، ساعت و جمع ترکیبی می‌باشد. امید است معلمان دوره‌ی ابتدایی با استفاده از این بازی‌ها گام موثری در ارتقاء و پیشرفت فعالیت‌های یاددهی و یادگیری درس ریاضی داشته باشند.

گروه مولفین

تایپان ۹۶